

# **REFERAT Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde d. 21-11-2022**

**Mødedato** Mandag d. 21. november 2022 kl. 15:00

**Mødested** Mødelokale 5

**Mødedeltagere** Stephanie Lose, Michael Nielsen, Jens Wistoft, Kim Johansen

# Indholdsfortegnelse

|                                                                                     |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Erfaringer og perspektiver fra Greater Copenhagen - #.....                          | 3  |
| Orientering om politiske møder med Slesvig-Holsten - #.....                         | 4  |
| Status for den dansk-tyske udviklingsalliance - #.....                              | 5  |
| Orientering om EU's grænseoverskridende støtteprogrammer - #.....                   | 7  |
| Regional udviklingsstrategi 2024-27: Temadrøftelse "Dansk-tysk samarbejde" - #..... | 9  |
| Eventuelt.....                                                                      | 10 |
| Orientering om mødeplan 2023.....                                                   | 11 |
| Næste møde.....                                                                     | 12 |
| Underskriftsside.....                                                               | 13 |

# **Punkt 1: Erfaringer og perspektiver fra Greater Copenhagen - #**

22/7476

## **Resumé**

I forbindelse med udvikling af ”Den dansk-tyske Udviklingsalliance” inddrages erfaringer fra andre tværnationale udviklingsorganisationer. Næstformand i bestyrelsen for Greater Copenhagen og regionsrådsformand for Region Sjælland, Heino Knudsen, fremlægger sine erfaringer og perspektiver på baggrund af Region Sjællands medlemskab af Greater Copenhagen.

## **Sagsfremstilling**

Region Syddanmark har nu i et par år arbejdet med at skabe en dansk-tysk udviklingsalliance. Der er knyttet arbejdsressourcer på både dansk og tysk side til udviklingsalliancen, og der er politisk opbakning til allianceen på begge sider af grænsen.

Grundtanken med udviklingsalliancen er, at den skal binde udviklingskræfter sammen på tværs af den dansk-tyske region - og være en blivende samarbejdsplatform og et fælles forum. Det er samtidig tanken, at allianceen skal være klart efterspørgselsdrevet, så det sikres, at aktiviteter drives, ledes og initieres af alliancepartnere eller sponsorer, og ikke af et stort sekretariat.

I arbejdet med at videreudvikle ”Den dansk-tyske Udviklingsalliance” bør man inddrage erfaringer fra andre tværnationale udviklingsorganisationer. Den største af sin art med dansk deltagelse er Greater Copenhagen.

Greater Copenhagen er en samarbejdsorganisation for vækst og udvikling i Sydsverige og Østdanmark. I den såkaldte metropolregion omkring København er der 4,4 mio. indbyggere. I Danmark er geografien Region Hovedstaden og Region Sjælland, mens det i Sverige er Region Skåne og Region Halland. Ambitionen er, at området skal være et globalt center for vækst, bæredygtige løsninger og innovation. Der er i alt 89 medlemsorganisationer, hvoraf 18 er repræsenteret i bestyrelsen. Formandskabet har 4 medlemmer, herunder Heino Knudsen, der er næstformand. Formand er Københavns borgmester, Sofie Hæstorp Andersen. Sekretariatet har mere end 10 fuldtidsansatte, og til forskel fra udviklingsalliancen er der således tale om en fast og relativ stor organisationsstruktur.

Regionsrådsformand Heino Knudsen, Region Sjælland, deltager i mødet, og orienterer om Region Sjællands erfaringer med at deltage i organisationen.

## **Klimavurdering**

Der er ikke foretaget en klimavurdering af sagen, da den ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

## **Indstilling**

Det indstilles,

At udvalget drøfter i Region Sjællands erfaringer med Greater Copenhagen.

## **Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 21-11-2022**

Udvalget drøftede Region Sjællands erfaringer med Greater Copenhagen.

## **Punkt 2: Orientering om politiske møder med Slesvig-Holsten - #**

22/12963

### **Resumé**

Der orienteres om møder i Slesvig-Holstens landdag og med ministre fra Slesvig-Holstens delstatsregering.

### **Sagsfremstilling**

Tirsdag den 8. november 2022 deltog udvalgets formand, Jens Wistoft, og regionsrådsformand Stephanie Lose i møder i Kiel. Det drejede sig dels om møde med de 4 landdagsmedlemmer fra det danske mindretals parti, SSW, dels om møde med to ministre i delstatsregeringen - henholdsvis europaminister Werner Schwarz og erhvervsminister Claus Ruhe Madsen.

På udvalgsmødet orienteres kort om disse møder og de perspektiver for fremtidigt samarbejde, som møderne gav.

### **Klimavurdering**

Der er ikke foretaget en klimavurdering af sagen, da den ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

### **Indstilling**

Til orientering.

### **Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 21-11-2022**

Til orientering.

## **Punkt 3: Status for den dansk-tyske udviklingsalliance - #**

22/7203

### **Resumé**

I 2022 har fokus i arbejdet med udviklingsalliancen ligget på at styrke forankringen blandt en bredere kreds af aktører, særligt i Slesvig-Holsten. Alliancen har således profileret dansk-tyske potentialer og nøgleaktører ved en række udvalgte begivenheder. Den nye delstatsregering i Slesvig-Holsten fremhæver alliancen i sit regeringsgrundlag og har styrket dens organisatoriske forankring i både statskancelliet og Europaministeriet. Der gives en status for arbejdet, og der lægges op til en drøftelse af perspektiver og forankring i det videre arbejde.

### **Sagsfremstilling**

Udviklingsalliancen bygger på et forberedende arbejde i en kreds af samarbejdspartnere fra virksomheder, kommuner, vidensinstitutioner, klynger, region og andre aktører fra hele Region Syddanmark. Udgangspunktet for initiativet var de åbenlyse fælles styrkepositioner i den grønne omstilling, særligt energiområdet, samt de dynamiske udviklingsmiljøer i Syddanmark og Slesvig-Holsten inden for bl.a. robotteknologi, industriel elektronik og data, digital økonomi og kunstig intelligens.

Formålet er at binde udviklingskræfter sammen på tværs af Syddanmark og i den dansk-tyske grænseregion, så regionen samlet står stærkere i den nationale og globale konkurrence om udviklingsmidler, talenter, kvalificeret arbejdskraft mv. og bidrager til et mere sammenhængende arbejdsmarked på tværs af grænsen. Udviklingsalliancen er tænkt som en blivende samarbejdsplatform, hvor fælles strategiske dagsordener af vigtighed for udviklingen på tværs af Region Syddanmark og Slesvig-Holstein kan drøftes og løftes. Det er ikke hensigten, at udviklingsalliancen skal være en stor organisation. Tværtimod er intentionen et smalt sekretariat og en strategisk overbygning, der fremmer efterspørgselsdrevne samarbejder. Den nye regering i Slesvig-Holsten har signaleret enighed om metoden, og det forventes, at der henover årsskiftet kan aftales en passende governance-model, der sikrer stabilitet, dynamik og tilpasningsevne.

De punktuelle aktiviteter i løbet af 2022 har involveret en række strategisk relevante aktører, klynger og nøglebegivenheder inden for robotteknologi, energi, fødevarer og sundhed / velfærd. Alliancens synlighed har affødt selvstændige henvendelser fra slesvig-holstenske aktører, herunder forløb om digitalisering i det offentlige og geotermi. Der er desuden etableret en forbindelse til den nye bilaterale handlingsplan, som regeringerne i Danmark og Tyskland har aftalt i forlængelse af venskabsåret. Udviklingsalliancen indgår ligeledes i den nye handlingsplan mellem Region Syddanmark og Slesvig-Holsten, som aktuelt er sendt til høring i de nye ministerier i Kiel. Der er endvidere udarbejdet en mindre hjemmeside. Parallelt afsøges der muligheder for en fælles analyseindsats med bl.a. SDU og IFW (Institut für Weltwirtschaft) i Kiel.

Udvalget for regional udvikling blev senest orienteret særskilt om status for arbejde med udviklingsalliancen den 25. februar 2022.

Administrationen giver på mødet en mundtlig gennemgang af årets aktiviteter, som grundlag for udvalgets drøftelse.

### **Klimavurdering**

Der er ikke foretaget klimavurdering af sagen, idet sagen ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

### **Indstilling**

Det indstilles,

At udvalget drøfter perspektiverne for det videre arbejde med udviklingsalliancen.

## **Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 21-11-2022**

Udvalget drøftede perspektiverne for det videre arbejde med udviklingsalliancen. De faldne bemærkninger indgår i det videre arbejde.

## Punkt 4: Orientering om EU's grænseoverskridende støtteprogrammer - #

20/12617

### Resumé

Der orienteres om Region Syddanmarks muligheder for at understøtte det dansk-tyske samarbejde ved brug af EU's grænseoverskridende støtteprogrammer, Interreg A, B og C.

### Sagsfremstilling

Det særligt rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde har ønsket at få en orientering om strategiske udviklingsmuligheder for det dansk-tysk samarbejde i EU-støttede programmer. Det vil i praksis sige de tre typer Interreg-programmer.

Det dansk-tyske samarbejde skal understøtte den regionale udviklingsstrategi "Fremtidens Syddanmark". Den udmøntes gennem 6 strategispor. Der er imidlertid forskel på, hvor oplagt det er at anvende Interreg-finansiering i de forskellige strategispor.

Interreg-programmerne er inddelt i A, B og C-programmer. A-programmerne er geografisk "snævre" grænseoverskridende programmer, som f.eks. det dansk-tyske Interreg-program. B-programmerne gælder for større sammenhængende områder, mens C-programmet gælder for hele Europa. Region Syddanmark er programområde for et A-program (Interreg 6A Deutschland-Danmark) og to B-programmer: Østersø- og Nordsøprogrammerne. I Interreg-sammenhæng vil "Østersøen" sige alle lande, der grænser op til Østersøen, på nær Rusland. Den sydlige del af Norge deltager også i Østersø-programmet, mens det i Tyskland er de nordlige delstater der deltager. "Nordsøen" er i Interreg-sammenhæng blevet reduceret efter Brexit, så nu er det landene langs Nordsøens østlige kyster fra Norge i nord til det nordvestlige Frankrig, der deltager.

I princippet har alle Interreg-programmer samme strategiske fokus: At fremme grænseoverskridende samarbejde med det overordnede mål at reducere forskelle i udviklingsstade og livskvalitet mellem europæiske regioner. Afhængig af geografien er der forskelle på, hvordan dette overordnede mål forfølges. Det er dog fælles for alle Interreg-programmer, at bekæmpelse af klimaforandringer og klimatilpasning er hovedprioriteter.

Den største overensstemmelse mellem "Fremtidens Syddanmark" og Interreg-programmerne findes under Interreg 6A Deutschland-Danmark. I dette program er der en lang række strategiske muligheder. Særligt strategisporene "Grøn omstilling", "Kompetencer til fremtiden", "Sunde levevilkår" og "En attraktiv og oplevelsesrig region" har gode muligheder, mens strategisporene "Rent vand og jord" og "Mobilitet for alle" har færre muligheder.

Interreg 6A Deutschland-Danmark har modtaget mange ansøgninger ved første ansøgningsrunde, og der ses en rimelig spredning på programmets forskellige prioriteter. Syddanske projektpartnere er stærkt repræsenteret i ansøgerfeltet. Det er endnu ikke overblik over hvilke ansøgninger, der vil modtage støtte. Det afgøres ved et møde i Interreg-udvalget den 15. december 2022.

I forbindelse med strategisporet "Grøn omstilling" skal det tages med, at der her er gode muligheder for at starte aktiviteter under både Interreg B Østersøen og Interreg B Nordsø. Også disse programmer har oplevet stor søgning ved første ansøgningsrunde.

I strategisporet ”Ren vand og jord” er mulighederne bedst under Interreg B, hvor der er lidt forskellig vægtning i henholdsvis Østersø- og Nordsøprogrammet. Det kan her nævnes, at Region Syddanmark er partner i projektet ”Blue Transition”, der forventes at modtage støtte fra Nordsø-programmet. Projektet handler om at beskytte grundvandsressourcer.

Strategisporene ”Sunde levevilkår” og ”Kompetencer til fremtiden” har gode muligheder under Interreg A Deutschland-Danmark, som tidligere har finansieret en del projekter under disse temaer. Det forventes igen at blive tilfældet i det nye program.

Strategisporet ”En attraktiv og oplevelsesrig region” har gode muligheder både under Interreg A og de to relevante Interreg B-programmer. Et særligt tema i denne forbindelse er gensidig sprogkendskab, hvilket i Region Syddanmark udfordres af vigende tyskkompetencer. Dette tema forventes at være et emne i en række forskellige projekter.

Strategisporet ”Mobilitet for alle” er det strategispor, der har de dårligste muligheder for at udnytte Interreg-programmer. Det skyldes primært, at Interreg-programmer ikke kan yde driftsstøtte til trafikale formål eller investeringer i infrastruktur. Der er dog visse muligheder for udviklingsstøtte under Interreg B-programmerne. Grænseoverskridende samarbejde om mobilitet kan i høj grad være meningsfyldt, men EU-støttemuligheder skal primært findes i specifikke programmer for området. Inden for mobilitet er det f.eks. Connecting Europe Facility.

Interreg Europe har både det bredeste anvendelsesområde og den største geografi. Den store geografi medfører en forventning om geografisk bredde i ansøgningerne. Region Syddanmark deltager i øjeblikket i et samarbejde med Haderslev Kommune om et projekt under Interreg Europe. Projektformålet er at fremme lighed i sundhed gennem fokus på sundhedskompetencer, digitale løsninger og sårbare brugere. Regionsrådet har den 31. oktober 2022 bevilget 150.000 kr. til ekstern hjælp til udarbejdelse af EU-ansøgningen.

## **Klimavurdering**

Grænseoverskridende samarbejde kan være et effektivt redskab i Region Syddanmarks klimastrategi, og der kan tages initiativer i denne retning. Sagen i sig selv har ikke betydning for implementering af klimastrategien.

## **Indstilling**

Til orientering.

## **Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 21-11-2022**

Til orientering.

## **Bilag**

Notat om støttemuligheder i EU's Interreg-programmer



## **Punkt 5: Regional udviklingsstrategi 2024-27: Temadrøftelse "Dansk-tysk samarbejde" - #**

22/5297

### **Resumé**

Udvalget for Regional Udvikling har planlagt temadrøftelse af de tværgående temaer i den nye regionale udviklingsstrategi den 22. november 2022, herunder temaet "Dansk-tysk samarbejde". Det særlige rådgivende udvalg for dansk tysk samarbejde drøfter input til temaet.

### **Sagsfremstilling**

Regionsrådet vedtog den 20. juni 2022 at igangsætte arbejdet med en ny regional udviklingsstrategi for perioden 2024-2027. Den nye strategi skal erstatte den gældende udviklingsstrategi for 2020-2023 "Fremtidens Syddanmark".

Udvalget for regional udvikling har den 1. september 2022 aftalt at have tre temadrøftelser i efteråret 2022. Temadrøftelse 3, den 22. november 2022, handler om tværgående temaer, herunder dansk-tysk samarbejde. Drøftelsen vil ske med udgangspunkt i arbejdet med den nuværende udviklingsstrategi.

Der er vedlagt en kort beskrivelse af det nuværende arbejde under "Fremtidens Syddanmark" med dansk-tysk samarbejde.

Udvalget for regional udvikling har udpeget Jens Wistoft som ambassadør for temaet. Jens Wistoft vil indlede punktet med en kort pitch som oplæg til en drøftelse. På baggrund af de faldne kommentarer vil der blive fremlagt en fornyet pitch ved møde i udvalget for regional udvikling den 22. november 2022, og dernæst i regionsrådet den 19. december 2022.

### **Klimavurdering**

En ny udviklingsstrategi vil være et vigtigt redskab og ramme for en fremtidig klima- og grøn omstillingsindsats. Sagen har ikke direkte betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

### **Indstilling**

Det indstilles:

At udvalget drøfter det tværgående tema "Dansk-tysk samarbejde".

### **Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 21-11-2022**

Udvalget drøftede det tværgående tema "Dansk-tysk samarbejde". De faldne bemærkninger indgår i det videre arbejde.

### **Bilag**

Regional udviklingsstrategi 2020-2023

Baggrundsnotat dansk-tysk samarbejde.pdf

Diskussionsoplæg regional udviklingsstrategi 2024-2027 Dansk-tysk samarbejde.pdf

## **Punkt 6: Eventuelt**

22/7476

**Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 21-11-2022**

Intet.

## **Punkt 7: Orientering om mødeplan 2023**

22/7476

### **Sagsfremstilling**

Udvalget har tidligere pr. mail tiltrådt følgende mødeplan for 2023:

- Fredag den 3. februar 2023 kl. 09.00-11.00
- Fredag den 26. maj 2023 kl. 8.30 -10.30.
- Fredag den 25. august 2023 kl. 9.00-11.00.
- Onsdag den 29. november 2023 kl. 09.00-11.00.

### **Indstilling**

Til orientering.

### **Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 21-11-2022**

Til orientering.

## **Punkt 8: Næste møde**

22/7476

### **Sagsfremstilling**

Næste møde er fredag den 3. februar 2023 kl. 09.00-11.00 i regionshuset.

### **Indstilling**

Til orientering.

### **Beslutning i Det særlige rådgivende udvalg om Dansk Tysk samarbejde den 21-11-2022**

Næste møde er fredag den 3. februar 2023 kl. 09.00-11.00 i regionshuset.

## **Punkt 9: Underskriftsside**

22/7476